

vračati pa je naklado pri izvozu piva iz Ljubljane po tistem merilu, po katerem je mestna občina ljubljanska dolžna povračati mestne doklade na podstavi veljavnih predpisov.

Po ostalem ozemlju, za katero velja ta zakon, se ne sme ta doklada pobirati niti pri izdelovanju, niti pri uvozu piva v ozemlje deželno ali v kak kraj zunaj Ljubljane.

§ 3. Način, kako je deželno naklado pobirati (§ 1.) eventualno imena zastopnikov skupno pogodivših se strank ali zakupnikov, kakor tudi kraje, po katerih se sprejemljejo naznanila in plačila te doklade, takisto vse dotične premembe mora deželni odbor o pravem času objaviti v uradnem deželnem časniku.

§ 4. Vsak obrtnik, kateri prodaja v deželi Kranjski zunaj zaprtega mesta Ljubljane pivo na drobno, t. j. v množinah pod 1 hektolitrom, je dolžan:

1.) vse zaloge piva, katere ima tist dan, ko zadobi ta ukaz veljavo, v 24 urah,

2.) po tem dnevi pa oglasiti vsako možino piva, katero si pridobi ali jo prevzame v hrambo, ali jo na svoj račun drugim da shraniti, še predno se spravi pivo v svoje določene shrambe, ustno ali pismeno pri organih, ki so v ta namen postavljeni, in ob enem naznaniti prostore, v katere se bode dajalo pivo stalno ali začasno, s svojeručno podpisanim pregledom ter tudi povedati številke, s katerimi morajo biti oznamnjeni v hrambo piva določeni prostori ali posode, vsako naslednjo premembo pa v 24. urah.

Enaka zglasilna dolžnost veže tistega, kateri prejemlje za svojo porabo piva v kolikeršnih koli množinah zunaj dežele, ali ga za svojo porabo sam izdeluje, ali si ga pridobi v deželi v množinah 1 hektolitra in po več.

Tega zglasilnega roka, kakor tudi sploh vseh tukaj navedenih predpisov se morajo držati tudi izdelovalci, če je ob enem ravnati ž njimi kot prodajalci na drobno (§ 4). Ako hoče torej izdelovalec prodajati pivo na drobno prav na mestu, kjer ga izdeluje, mora za nadrobno prodajo določene množine shraniti v določenem posebnem prostoru, katerega je tudi dolžan prigrasiti, in le v tem prostoru ga sme prodajati na drobno. Pobirajočega organa priglavljanje pa mora biti tudi omejeno samo na ta lokal, ki mu ga je naznaniti, ter se ne sme raztezati na ostale prostore, kjer se izdeluje pivo.

§ 5. Za zglasitev naj rabi zglasilna in pregledna pola, narejena. Ona obsezaj:

1. ime stranke, ki zglesi ali da zglasti;
2. množino zglasenega piva ter oznamenilo posod, v katerih se nahaja;
3. čas, kedaj se ima vložiti;
4. prostore, v katerih se bode pivo hranilo stalno ali začasno, in popis teh prostorov;
5. ime in stanovališče osebe, katera je odgovorna za zglaseno pivo.

§ 6. teh zglasilnih in preglednih pol je napraviti dva enakoglasna izvoda; enega je izročiti s potrdilom po-

trdilom pobirajočega organa stranki, drugi pa ostane v rokah pobirajočega organa.

Ako bi se stranki izročeni izvod izgubil, ali ako bi bil bistveno pokvarjen ali nepoznat storjen, bode stanje zglasenega piva ali nadaljno postopanje ž njim dokazilno povzeti iz izvoda, ki se nahaja v rokah pobirajočega organa.

§ 7. Pobirajoči organi imajo pravico na lici mesta preskusiti, se li ujema zglasitev z dejanskim stanjem, ter na posodah ali spravah, v katerih se nahaja zglaseno pivo, pečati ali z drugimi pivu neškodljivim rečmi omisliti naprave, katere zagotavljajo, da ni moči brez vednosti postavljenih organov vzeti zglasenega piva iz določenih posod in sprav.

Stranke dolžnost je, na zaporo skrbno paziti in je nikakor ne kvariti, ter tudi ne posod in sprav odpirati ali jih navrtavati.

(Konec prihodnjič)

Obrtnijske raznoterosti.

Povpraševanje po ameriških lokomotivah. Baldwinova tovarna za lokomotive v Filadelfiji je že mnogo strojev spečala v južno Ameriko, na Japonsko in Avstralijo, sedaj pa je dobila v prvič naročila iz Evrope in to iz Rusije. Naročenih ima 40 lokomotiv, katere naj bodo kolikor mogoče preje gotove, polovico jih potrebujejo za osobne vlake, polovico pa za tovarne, vse lokomotive so namenjene za južno Rusijo. Narejene morajo biti, da bodo rabili petrolej za kurjavo.

Vpliv smole na les. Smolnat les se manj suši in rajše in bolje gori. Tak les je kaj krhek. Za kurjavo je dober, za mizarske potrebe pa torej posebno ne velja.

Nova lovška postava za Gorenjo Avstrijo.

Konservativa večina deželnega zbora v Gorenji Avstriji je izdelala za to deželo novo lovsko postavo, in svitli cesar so jo že potrdili. Ta postava daje občinam pri lovu veliko pravice in zabranjuje prehudo pomnoženje zverine; cenitev in razsodba o storjeni škodi pa je bolj priprosta in boljši kup ko prej. Najimenitnejše določbe te postave so: Vsak posestnik ima lovsko pravico na svojem zemljišči. Vendar je po besedah cesarskega patenta iz l. 1849. ostalo za 115 hektarov gosposkih (graščinskih) lovskih okolišev ali revirjev. Če pa kmet ni za lov pripraven in tudi lovca noče držati, tedaj mora lov na svojem posestvu občini prepustiti. Kar je tacega neoddanega lova, tega potem občina v najem dá. Če bi pogodba kmetom ne ugajala, smejo ugovarjati. Jeleni se smejo celo leto streljati, srne (samice) pa dva meseca v letu, v listopadu in grudnu. Če ima kak graščak v svojem okoliši preveč zverine, da sosednim kmetom škodo dela, tedaj se smejo pritožiti pri politični oblasti (okrajnem glavarstvu), da graščaku zapove, zverino bolj pridno streljati. Od pomladi do končane žetve se po njivah in travnikih ne sme loviti, dovoljeno je samo po zelnikih in tam kjer raste detelja ali repica (krompir). Lov po

vrtil je čisto prepovedan; ravno tako vsaki lov ob nedeljah in praznikih med dopoldansko božjo službo. Celi dan so ob nedeljah in praznikih prepovedani veliki lovi z gonjači in psi. Take pse in mačke, ki sami po hostah zverino preganjajo, smejo lovci postreliti. Če nastane kaka tožba zavolj po zverini storjene škode, postopa se tako: Poškodovani kmet in lovski gospodar izvolita vsak dva zaupna moža. Ti štirje možje in od gosposke postavljeni načelnik so tista komisija, ki mora tako pravdo hitro in dober kup razsoditi. Načelnika postavi okrajni glavar za vsako občino enega in sicer za tri leta. Ker je 5 mož v komisiji, velja to, za kar se vsaj 3 izrečejo. Če ena teh dveh strank, ki se pravdate, z razsodbo komisije ni zadovoljna, sme se pritožiti na okrajno glavarstvo, in tisto stvar razsodi brez nove preiskave. Potem ni več pritožbe.

Konservativni poslanci so hoteli imeti, naj bi te „lovske načelnike“ občine volile; vlada pa tega ni hotela dovoliti, in cesarski namestnik je rekel, če deželni zbor to sklene, da potem postava od cesarja ne bo potrjena, ker mu je vlada še predložila ne bo.

Ta postava je boljša od naše kranjske. Tedaj ko se je deželni zbor kranjski posvetoval o tej postavi, pa ni nikdo vedel, v koliko je vlada pripravljena v tem oziru prijenjati. Ravnali so se naši poslanci po tem, kolikor so sodili, da se da doseči. Sedaj, ko nam gorenje-avstriski lovski zakon kaže, koliko daleč je vlada pripravljena ustreči željam kmetijstva, bodo pač naši poslanci ob priliki stvar zopet sprožili, da se doseže potrebno varstvo poljskih pridelkov proti divjačini.

Kmetijske raznoterosti.

Za lan je najboljša srednje težka zemlja z malo ilovnato podlago, katera vlago zadržuje. Poleg tega se morajo zlasti za ozimni lan izbrati njive, ki niso preveč na severu ali burji, ker mráz lanu močno škoduje. Najrajše raste lan na njivi, na kateri je poprej bila pšenica in rž, za ječmenom in za okopalnimi rastlinami pa ni dobro sejati lanu. Uspeva tudi na ovsišči, deteljišči ali travišči, samo da se je za poslednjim bati preveč plevela. Za zimski lan morajo se njive globoko orati, da more narediti globoko v zemljo svoje korenine. Izmej umetnih gnojev je za lan najboljši kajnit in kostna moka, sveži kravji gnoj pa prav ne ugaja. Po njem v mokrih letih lan poleže, in suhih se pa posuši.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

XI.

(Dalje.)

Samo člani najvišjega sodišča Združenih držav (Supreme Court of the United States) imajo pri javnih obravnavah nekak talar iz črne svile; vsi drugi sodniki

zveze in posamičnih držav, odvetniki in sodni sluge ne nosijo nobene uniforme in nikoli nimajo frakov. Sodstvo je jako priprosto brez vsacih formalnostij in ceremonij. Sodnik sedi na malo vzvišenem odru za katedrom; državni pravdnik, odvetniki in porotniki ločeni so z nizko ograjo od občinstva, toda ta ograja je le za videz, kajti občinstvo leze, ne da bi mu kdo branil, čeznjo in včasih napolni ves prostor.

Vendar se po tej priprostosti ne sme soditi, da Američan ne spoštuje sodišča, temveč vsak je jako visoko ceni in je pripravljen dati življenje v njegovo obrambo in rešitev njegovih odločeb. S sodiščem se v Ameriki ni šaliti; največji cestni roparji in najobupnejši hudodelci se ga ne predrznejo žaliti — ker vedo, da bi je gledalci na kosce raztrgali, ko bi razžalili sodnike. To je zopet jedna glavnih in jako simpatičnih lastnostij ameriškega prebivalstva; more se motiti; more narediti nevrednega človeka za sodnika, zunaj sodišča na ulici ga lahko oklofuta huje kot koga drugega, a pred sodiščem zahteva, da da se sodniku vse pokori in da se brezpogojno izpolnijo razsodbe.

Pred kakimi dvanajstimi leti je neki Slade, človek nenavadne odločnosti in trdne volje, strahoval vse ozemlje Montane, brez vsake kazni je pobijal; nad dvajset ljudij je pobil z lastnimi rokami, njegova četa je bila tako močna po številu, složnosti in organizaciji, da slaba krajna oblastva niso več let mogla ničesar storiti proti njemu, če tudi so ga večkrat pripeljali k sodišču. Ta človek je sam sebi spletel vrv, naposled se je bil toliko spozabil, da je na kosce raztrgal sodnje akte in jih z nogami poteptal. Maloštevne priče, ki niso pripadale njegovi četi, so ga zgrabile in čez malo ur obesile brez sodišča; celih sto njegovih tovarišev, oboroženih od nog do glave je s solzami to gledalo, a se ni upalo potegniti za svojega vodjo — mogel je on ubiti človeka, ne da bi ga bil kdo kaznoval, toda smel ni razžaliti postavljenega sodišča, niti v tako brezpostavni deželi, kot je tedaj bila še brez dvombe Montana.

Jedva je mogoče govoriti o nepristranosti in nepodkupnosti sodišča v kateri koli deželi v občnih potezah — in jaz mislim, da je v tem oziru v Ameriki ravno tako kot na vsem drugem svetu; a moram vendar opozoriti na razliko, ki je tudi v tem oziru mej Severom in Zapadom na jedni in Jugom na drugi strani. Vsakemu citatelju je znano, kaj je linčanje (Linchove sodbe). Linčanje je bilo še pred kakimi dvajsetimi leti, predno so bile narejene prekontinentalne železnice z njih postranskimi progami jedino sredstvo za samoobrambo v teh občinah skrajnega Zapada, katere so pustivši za seboj civilizacijo in vsake državne uredbe, vzele Indijancem in prirodi obširno ozemlje.

Dežela je bila povse brez vsake organizacije; ni bilo niti sodišča, niti sodnika, niti policije in ne nobena postavljenega oblastva; v tem se večina teh pijo-nerjev bili ljudje, za glavo katerih je bila razpisana nagrada v državah, ljudje, morda ne vselej hudodelci, a neredneži,